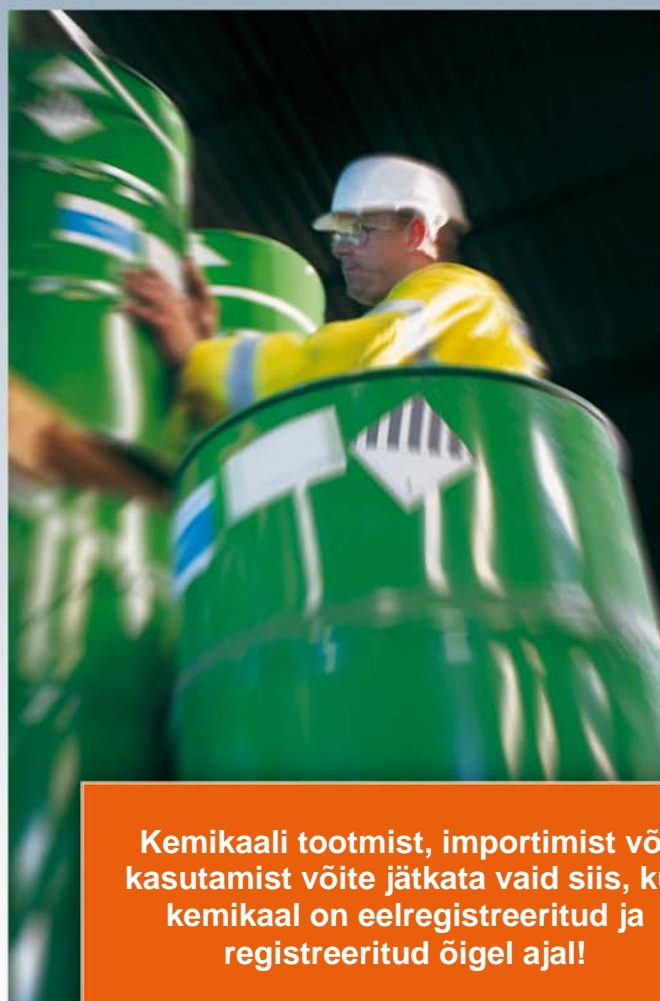

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

(3. VÄLJAANNE)

Kemikaali tootmist, importimist või kasutamist võite jätkata vaid siis, kui kemikaal on eelregistreeritud ja registreeritud õigel ajal!

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

Viitenumber: ECHA-08-QA-01-ET

Kuupäev: 30.5.2008

Keel: ET

See dokument on kättesaadav 22 keeles:

bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles.

Kui teil on selle dokumendi kohta küsimusi või märkusi, saatke need palun e-postiga aadressil info@echa.europa.eu ja märkige dokumendi viitenumber, väljaandmiskuupäev ja keel.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

KÜSIMUSED JA VASTUSED EELREGISTREERIMISE KOHTA

Käesolevast dokumendist leiab kiiresti vastused sagedasematele üldistele ja IT-teemalistele küsimustele, mis võivad aine eelregistreerimisel tekkida. Euroopa Liidu uus kemikaale käsitlev REACH-määrus (kemikaalide registreerimine, hindamine, autoriseerimine ja piiramine) jõustus 1. juunil 2007. See määrus mõjutab kõiki keemilisi aineid, mis on toodetud Euroopa Liidus või sinna imporditud koguses, mis ületab aastas ühte tonni. Uute (mittefaasi-)ainete kohustuslik registreerimine algab 1. juunil 2008. Hilisem tähtaeg on määratud nn olemasolevatele (faasi-)ainetele, mis on eelregistreeritud. Hilisemad tähtajad sõltuvad kogustest ja need jäävad ajavahemikku 2010. aasta novembrist kuni 2018. aasta maini. Ettevõtte, mis ei suuda faasiainet 1. detsembriks 2008 eelregistreerida, ei tohi ainet pärast seda kuupäeva importida ega toota seni, kuni ta on aine registreerimise Euroopa Kemikaaliametis täielikult lõpule viinud. Selle dokumendi küsimustes ja vastustes käsitletakse olukordi, mis on otseselt seotud eelregistreerimisega, dokument abistab neid, kellel puuduvad selle teema kohta üksikasjalikud teadmised, selles antakse taustteavet ja suunatakse lugejaid kõige sobivamate teabeallikate, nagu näiteks [navigaator](#),

suunisdokumentide või REACH-määruse teksti enda juurde. Käesolev teave on olemas ka Euroopa Kemikaaliameti veebilehel echa.europa.eu ja see täiendab [tööstusettevõtete korduma kippuvaid küsimusi REACHi kohta](#), samuti [IUCLID 5](#) eelregistreerimisfunktsiooni. Kui teil on pärast selle dokumendi lugemist eelregistreerimise kohta veel küsimusi, saate teavet ka järgmistest allikatest:

- sektoripõhistele küsimustele võib kõige paremini osata vastata teie enda tööstusühendus;
- REACHi sätete kohta, teie ülesannete ja kohustuste kohta, aga ka Euroopa Kemikaaliameti poolt sidusrühmadele antava abi kohta jagab teile väga mitmekesist teavet riiklik [REACHi abiteenistus](#). Riiklik abiteenistus peaks olema teie esimene kontaktasutus;
- eelregistreerimise, REACH-IT veebiportaali või IUCLID süsteemi ja registreerimise küsimustes aitab teid ka [Euroopa Kemikaaliameti abiteenistus](#). Oma küsimused saate esitada, täites Euroopa Kemikaaliameti veebilehel vastava teabepäringuvormi.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

SISUKORD

KÜSIMUSED JA VASTUSED EELREGISTREERIMISE KOHTA	3
SISUKORD.....	4
1. Praktilised küsimused eelregistreerimise kohta	6
1.1. Mis on eelregistreerimine?	6
1.2. Mida tähendab pikendatud registreerimistähtaeg?	6
1.3. Kuidas arvutada eelregistreerimiseks vajalikku tonnaaži, et saada teada ettenähtud registreerimistähtaeg?.....	6
1.4. Milliseid aineid on võimalik eelregistreerida?	7
1.5. Mis on faasiained?.....	7
1.6. Kas mittefaasiainet saab eelregistreerida?	7
1.7. Kas ringlusse võetud ained tuleb eelregistreerida?	7
1.8. Milline teave tuleb eelregistreerimisel esitada?.....	7
1.9. Mis on eelregistreerimise eelised?	8
1.10. Kas registreerimine on tasuline?	8
1.11. Kes saavad aineid eelregistreerida?	8
1.12. Kas väljaspool ühendust asutatud tootja saab ainet eelregistreerida?	9
1.13. Kas faasiaineid tootev ühenduseväline ettevõtte võib määrata ainuesindaja üksnes eelregistreerimiseks?	9
1.14. Kuidas saab ühenduseväline tootja aidata ainuesindajal või importijal eelregistreerimiseks valmistuda?.....	10
1.15. Kas allkasutajal on aine eelregistreerimise kohustus?.....	10
1.16. Kuidas ma allkasutajana tean, kas tarnija mulle tarnitavad ained eelregistreerib?...	10
1.17. Kuidas saada teada, millised ained on eelregistreeritud?.....	10
1.18. Kas eelregistreeritud ainete loetelu avaldatakse alles pärast eelregistreerimise lõppu?	11
1.19. Mis juhtub ettevõtetega, kes jätavad aine eelregistreerimata?	11
1.20. Kas pärast 1. detsembrit 2008 on võimalik ainet eelregistreerida?	11
1.21. Kui aine jääb eelregistreerimata ja esitan aine täieliku registreerimistoimiku, kas pean tootmise või importimise jätkamiseks ootama?	12
1.22. Kas toodetes sisalduvate ainete eelregistreerimine on nõutav?.....	12
1.23. Mis juhtub, kui ma saan toote tootjana pärast 1. detsembrit 2008 teada, et mu tarnija jättis aine eelregistreerimata? Mis juhtub, kui olen importijana jätnud toote õigel ajal eelregistreerimata?	12

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

1.24.	Kui aine ei ole eelregistreeritud, siis kas allkasutaja suhtes kohaldatakse REACH-määruse artikli 28 lõiget 6, et ta saaks aine esmakordseks importijaks ning registreeriks aine ise pärast 1. detsembrist 2008?	12
1.25.	Kas aine eelregistreerimisega samaaegselt tuleks esitada dokumentaalsed tõendid ilma EÜ numbrita aine faasiaine staatuse kohta?.....	13
1.26.	Millised on aine eelregistreerimisest tulenevad kohustused?	13
1.27.	Kas allkasutaja võib osaleda ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis ja jagada andmeid?	13
2.	Küsimused IT-vahendite kasutamise kohta	15
2.1.	Kas e-posti teel on võimalik ainet eelregistreerida?	15
2.2.	Kuidas esitada Euroopa Kemikaaliametile eelregistreerimisandmeid?	15
2.3.	Milliseid IT-vahendeid tuleb kasutada, et koostada aine eelregistreerimiseks nõutavad andmed?	15
2.4.	Millal muutuvad IT-vahendid kättesaadavateks?	16
2.5.	Kas minu ettevõtte kontaktandmeid näidatakse eelregistreerimise ajal ja esialgse ainet käsitleva teabevahetusfoorumi loomise ajal teistele eelregistreerijatele?	16
2.6.	Milliseid kontaktandmeid Euroopa Kemikaaliamet kasutab – kas süsteemis REACH-IT registreerimisel esitatud kontaktandmeid või IUCLID 5 eelregistreerimisrakenduses esitatud kontaktandmeid?	16
2.7.	Kuidas märkida eelregistreerimisel ära kolmandast isikust esindaja?	16
2.8.	Mis juhtub, kui ma püüan ühte ainet eelregistreerida mitu korda?.....	17
3.	Küsimused IUCLID 5 kohta.....	18
3.1.	Kuidas luua IUCLID 5 eelregistreerimisvahendis eelregistreerimiste loetelu juriidilise isiku kohta?	18
3.2.	Kas teave juriidilise isiku kohta salvestatakse eelregistreerimisel koostatud XML-vormingus failidesse?.....	18
3.3.	Kas eelnevalt määratletud CASi-numbrit, mis pärineb EÜ loetelust, on võimalik IUCLID 5 eelregistreerimisvahendis muuta?	18
3.4.	Kas on võimalik eelregistreerida koos ained, millel ei ole EÜ-numbrit?.....	18
3.5.	Kas mitmest komponendist koosnevat ainet on võimalik ühekorraga eelregistreerida, kui osal komponentidest ei ole EÜ-numbrit?	19
3.6.	Kas IUCLID 5 eelregistreerimisvahendis on olemas ka vastavuskontroll?	19
4.	Küsimused süsteemi REACH-IT kohta	20
4.1.	Kas aine eelregistreerimise ajal sisestatud andmeid on võimalik muuta?	20
4.2.	Kas andmete jagamise juhises nimetatud nn superkasutaja funktsioon on kasutatav ka süsteemis REACH-IT?	20
4.3.	Kas aine eelregistreerijatele antakse eelregistreerimisnumber?.....	20
4.4.	Kas allkasutaja saab eelregistreerimisnumbrit veebipõhiselt kontrollida ja vaadata, kas tarnija on eelregistreerimise teinud?	21

1. PRAKTILISED KÜSIMUSED EELREGISTREERIMISE KOHTA

1.1. Mis on eelregistreerimine?

Eelregistreerimine on REACHi protsess, mis kestab 1. juunist kuni 1. detsembrini 2008. Selle aja jooksul saavad kõik ettevõtted, kes toodavad ja impordivad aastas vähemalt ühe tonni faasiaineid, ning ettevõtted, kes toodavad või impordivad selliseid tooteid, mis sisaldavad aineid, mille puhul võib ette näha aastas vähemalt ühe tonni eraldumist, teavitada Euroopa Kemikaaliametit (ECHA) sellest, millised ained nad kavatsesid registreerida.

Kõnealust võimalust kasutavatele ettevõtetele nähakse nende ainete registreerimiseks ette pikendatud tähtaeg (vt ka küsimus 1.4). Kui ainet ei ole eelregistreeritud, tuleb see enne ühenduses tootmist või turustamist eelnevalt registreerida. Registreerimiskohustus jõustub alates 1. juunist 2008.

1.2. Mida tähendab pikendatud registreerimistähtaeg?

REACH-määruse artiklis 23 nähakse nn faasiainete suhtes ette järkjärguline registreerimistähtaegade kava, mis sõltub aine koguse vahemikust ja ainega seotud ohtudest:

- 30. november 2010 CMR-ainetele¹ koguses ≥ 1 tonn aastas, ainetele märgistusega R50-53² koguses ≥ 100 tonni aastas ja muudele ainetele koguses ≥ 1000 tonni aastas;
- 31. mai 2013 muudele ainetele koguses ≥ 100 tonni aastas;
- 31. mai 2018 muudele ainetele koguses ≥ 1 tonni aastas.

1.3. Kuidas arvutada eelregistreerimiseks vajalikku tonnaaži, et saada teada ettenähtud registreerimistähtaeg?

Asjakohase registreerimistähtaja määrab kindlaks toodangu ja/või impordi tegelik kogus ja prognoositud tonnaaž (sõltuvalt aine koguse vahemikust ja ainega seotud ohtudest kas 30. november 2010, 31. mai 2013 või 31. mai 2018). Seda tuleks eelregistreerimise puhul arvesse võtta. Kavandatud aastakogus arvutatakse kalendriaasta kohta. Üksikasjalikke juhiseid ja praktilisi näiteid saab suunisdokumentidest [“Registreerimisjuhis”](#) (punkt 1.6.2 – „Registreeritava mahu arvutamine”) ja REACH-määruse artikli 3 lõige 30).

Erinevate kasutustega ainete eelregistreerimisel (vaheained, normaalne tööstuslik kasutus, toote- ja tehnoloogiaalane uurimis- ja arendustegevus³), tuleb vaid märkida hinnanguline tonnaaž, mis vastab tavalise registreerimise koguse vahemikule.

¹ Ained, mis on liigitatud direktiivi 67/548/EMÜ kohaselt 1. või 2. kategooria kantserogeenseteks, mutageenseteks või reproduktiivtoksilisteks aineteks.

² Ained, mis on liigitatud direktiivi 67/548/EMÜ kohaselt väga mürgiseks veeorganismidele ning mis võivad pikaks ajaks reostada veekeskkonna (R50-53).

³ PPOD, Product and Process Orientated Research and Development.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

1.4. Milliseid aineid on võimalik eelregistreerida?

Eelregistreerimist kohaldatakse ainult faasiainete suhtes. Kui soovite osa saada REACH-määrusega kehtestatud pikendatud registreerimistähtaegadest ja olete sellise faasiaine potentsiaalne registreerija, mida toodetakse või imporditakse vähemalt üks tonn aastas, peaksite asjaomase faasiaine eelregistreerima.

1.5. Mis on faasiained?

Faasiained on ained, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest kriteeriumidest (REACH-määruse artikli 3 lõige 20):

- ained, mis on kantud Euroopa kaubanduslike keemiliste ainete loetellu (EINECS);
- ained, mis on Euroopa Liidus toodetud (sealhulgas läbirääkijariikides 1. jaanuari 2007. aasta seisuga), kuid mida ei ole pärast 1. juunit 1992 Euroopa Liidus turustatud;
- ained, mis kuuluvad nimetuse „endine polümeer” alla.

Täpsemat teavet saab suunisdokumendist [“Registreerimisjuhise”](#) (punkt 1.7.1.1 – „Faasiained”).

1.6. Kas mittefaasiainet saab eelregistreerida?

Ei, mittefaasiaineid ei saa eelregistreerida. Mittefaasiained on ained, mis ei vasta REACH-määruse artikli 3 lõikes 20 esitatud faasiaine määratlusele. Mittefaasiainete puhul on seega tavaliselt tegemist uute ainetega. Selliseid aineid tuleks alates 1. juunist 2008 hakata võimalikult kiiresti registreerima, et maksimaalselt vähendada häireid aine tootmises, turustamises ja kasutamises.

1.7. Kas ringlusse võetud ained tuleb eelregistreerida?

Kui ringlusse võetud aine on faasiaine, soovitatakse ringlusse võtjal aine eelregistreerida, et selle kohta kehtiks artikliga 23 kehtestatud üleminekusätted ja et olla hiljem vabastatud registreerimisnõuetest juhul, kui mõni teine eelregistreerija aine registreerib. Ringlusse võetud ainete eelregistreerimine ei ole kohustuslik, kuid eelregistreerimisest loobumise otsusele võib järgneda vahetu kohustus aine registreerida. Täpsemat teavet ringlusse võetud ainete kohta on võimalik leida suunisdokumendist [“Registreerimisjuhise”](#) (punkt 1.6.4.5 – „Ringlusse võetud või taaskasutatud ained, mis on juba registreeritud”).

1.8. Milline teave tuleb eelregistreerimisel esitada?

Eelregistreerimine toimub siis, kui ettevõtte esitab elektrooniliselt Euroopa Kemikaaliametile nõutava teabe (REACH-määruse artikli 28 lõige 1). See teave hõlmab järgmist:

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

- aine nimetus EINECSi loetelus, CASi number, IUPACi poolt tunnustatud nimetus või muud tunnuskoovid;
- teie ettevõtte nimi, aadress ja kontaktisiku nimi;
 - kui ettevõtte koosneb mitmest juriidilisest isikust, kes sama ainet Euroopa Liidus toodavad või impordivad, peab iga isik aine eraldi eelregistreerima;
 - te võite määrata kolmanda isiku, kes esindab ettevõtet kõigis menetlustes, mis hõlmavad arutelusid teiste tootjate, importijate ja tootmisahela järgmise etapi kasutajatega. Kui te ei soovi, et teie kontaktandmed oleksid kättesaadavad teistele eelregistreerijatele, tuleks kasutada kolmandast isikust esindajat;
- kavandatud registreerimistähtaeg ja aine koguse vahemik;
- seotud ainete andmed, mis võivad olla asjakohased eelregistreeritava aine kohta andmete saamiseks (esitamine ei ole kohustuslik). Nii on võimalik märkida, milliseid andmeid saab jagada analoogmeetodi, (kvantitatiivse) struktuuriaktiivsuse analüüsi ((Q)SAR) ja ainete rühmitamise abil.

Täpsemat teavet leiate suunisdokumentidest "[Andmete jagamise juhis](#)"⁴ (punkt 3.8 – „Kuidas ainet eelregistreerida“) ja dokumentidest "[Eelregistreerimise praktiline juhis](#)" („Millist teavet tuleb eelregistreerimisel esitada?“).

1.9. Mis on eelregistreerimise eelised?

Lisaks sellele, et eelregistreerimine võimaldab ettevõtetel kasutada pikendatud registreerimistähtaegu, saab tööstusharu ka uue süsteemiga järk-järgult kohaneda. Täpsemalt tähendab see seda, et eelregistreerimine:

- võimaldab jätkata faasiaine tootmist või importimist kuni asjakohase registreerimistähtajani;
- annab täiendava aja, et korraldada olemasolevate andmete kogumist ja hindamist, jagada olemasolevaid andmeid ja koguda puuduvat teavet ühiselt;
- on aluseks, millele tuginedes saab muuta ainete kohta olemasoleva teabe – nt katseteväline teave, ainetevaheline analoogia, katsete teave – kättesaadavaks neile, kes seda registreerimiseks vajavad;
- tagab, et tarned allkasutajatele ei katkeks.

1.10. Kas registreerimine on tasuline?

Eelregistreerimine on tasuta ega hõlma kohustust jätkata ainete tootmist või importi.

1.11. Kes saavad aineid eelregistreerida?

Eelregistreerida saavad aineid kõik ettevõtted (juriidilised isikud), kellelt nõutakse 2008. aasta 1. juuni seisuga faasiaine registreerimist. Nende ettevõtete hulka kuuluvad:

⁴ Eelregistreerimise suuniseid käsitleb eraldi peatükk dokumentis „Andmete jagamise juhis“.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

- Euroopa Ühenduses asutatud ettevõtted, mis toodavad ja impordivad faasiaineid eraldi või valmististena (sealhulgas vaheaineid) vähemalt üks tonn aastas;
- Euroopa Ühenduses asutatud ettevõtted, mis toodavad ja impordivad selliseid tooteid, mis sisaldavad aineid, mille puhul on ette näha nende eraldumine tavalistes või põhjendatult eeldatavates kasutustingimustes, ja aineid esineb toodetes koguses vähemalt üks tonn aastas.

Seevastu ettevõtted, kes toodavad aineid, valmistavad valmistisi või tooteid väljaspool ühendust, ei saa aineid eelregistreerida, sest nende kohta ei kehti REACHi-järgsed kohustused. Nad saavad üksnes määrata ühenduses asutatud esindaja, kes viib läbi nende poolt Ühendusse imporditavate ainete nõutava eelregistreerimise.

Täpsemat teavet leiate suunisdokumentidest [“Andmete jagamise juhis”](#) (punkt 3.4 – „Kes saavad aineid eelregistreerida?“)

1.12. Kas väljaspool ühendust asutatud tootja saab ainet eelregistreerida?

Ei, väljaspool ühendust asutatud tootjad ei saa Euroopa Liitu imporditavaid aineid eelregistreerida. Seda teeb kas ainete importija või määrab väljaspool ühendust asutatud tootja oma ainuesindaja, s.t füüsilise või juriidilise isiku, kes on asutatud ühenduses (REACH-määruse artikkel 8). Ainuesindaja on juriidiliselt vastutav nende kohustuste täitmise eest, mis REACHi alusel kehtivad importija suhtes, importijat käsitatakse omakorda allkasutajana.

Täpsemat teavet ainuesindaja kohta leiate suunisdokumentidest [“Registreerimisjuhise”](#) (punkt 1.5.3.4 – „Ühendusevälise tootja ainuesindaja“) ja [“Andmete jagamise juhise”](#) (punkt 3.4 – „Kes saavad aineid eelregistreerida?“).

1.13. Kas faasiaineid tootev ühenduseväline ettevõtte võib määrata ainuesindaja üksnes eelregistreerimiseks?

Kui ainuesindaja on määratud, vastutab ta registreerimise ja seega ka kõigi teiste REACHist importijatele tulenevate kohustuste täitmise eest, sealhulgas eelregistreerimine. See ei puuduta üksnes registreerimist, vaid ka teisi asjakohaseid kohustusi, nagu näiteks teabevahetus tarneahelas, väga ohtlikest ainetest (VOA) teavitamine, liigitamine ja märgistamine ning kõik lubadest või piirangutest tulenevad kohustused jms (vt REACH-määruse artikli 8 lõige 2). Samuti saab ainuesindajast ainet käsitleva teabevahetusfoorumi (Substance Information Exchange Forum, SIEF) liige (vt [“Andmete jagamise juhise”](#) punkt 3.4 – „Kes saavad aineid eelregistreerida?“). Üksikasjalik teave ainuesindajate kohta on olemas suunisdokumentis [“Registreerimisjuhise”](#) (punkt 1.5.3.4 – „Ühendusevälise tootja ainuesindaja“).

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

1.14. Kuidas saab ühenduseväline tootja aidata ainuesindajal või importijal eelregistreerimiseks valmistuda?

Enamikul juhtudel eeldatakse, et ühendusevälised tootjad esitavad aine eelregistreerimiseks vajaliku teabe enda määratud ainuesindaja kaudu või oma Euroopa Liidus tegutsevale importijale. Ühenduseväline tootja võib aga REACHis sätestatud teabenõuetega soovida ise tutvuda ja asuda asjakohast teavet koguma. See võib hõlmata aine nõuetekohast nimetamist ja teavet aine koostise kohta. Üksikasjalikud juhised leiata dokumendist "[Juhis ainete identifitseerimise ja nimetamise kohta REACHi raames](#)". See sisaldab ka hinnangut teabele, mis on ühendusevälisele tootjale kättesaadav ainete olemuslike omaduste kohta (vt REACH-määruse VII–XI lisa).

1.15. Kas allkasutajal on aine eelregistreerimise kohustus?

Allkasutajal, kes ei tooda ega impordi aineid, ei ole aine registreerimise kohustus ning seega ei ole ta kohustatud ka faasiainet eelregistreerima. Kuid pärast Euroopa Kemikaaliameti eelregistreeritud ainete loetelu avaldamist (1. jaanuar 2009) võib allkasutaja, kelle kasutatav aine loetelus puudub, teatada Euroopa Kemikaaliametile oma huvist selle aine vastu, lisades oma kontaktandmed ja oma praeguse tarnija andmed. Pärast loetelu avaldamist võib Euroopa Kemikaaliamet potentsiaalsele registreerujale anda allkasutaja kontaktandmed.

1.16. Kuidas ma allkasutajana tean, kas tarnija mulle tarnitavad ained eelregistreerib?

Kui tarnija asub väljapool Euroopa Liitu, tuletatakse Euroopa Liidus asutatud allkasutajale meelde, et tal on importijana registreerimiskohustused, v.a juhul, kui on määratud ainuesindaja (vt ka küsimus 1.12). Euroopa Liidus asutatud allkasutajatel soovitatakse oma Euroopa Liidus asuvate tarnijatega ühendust võtta niipea kui võimalik, aegsasti enne eelregistreerimisperioodi lõppu (1. detsember 2008), et saada teada, millised on tarnijate kavatsused, ja otsida alternatiivseid tulevasi tarneallikaid, kui praegune tarnija ei kavatse ainet registreerida. Samamoodi soovitatakse tootjatel ja importijatel teavitada allkasutajaid oma kavatsusest aine (eel-)registreerida. Allkasutajad võivad soovida sõlmida oma tarnijatega asjakohased lepingulised suhted, et tagada REACHist tulenevate nõuete nendepoolne täitmine ja eelregistreerimine selleks ettenähtud perioodi jooksul.

Soovitame vaadata [navigaatorit](#), mille eesmärk on aidata ettevõtetel saada teada, milline on nende roll ja millised on kohustused seoses REACH-määrusega.

1.17. Kuidas saada teada, millised ained on eelregistreeritud?

Euroopa Kemikaaliamet avaldab oma veebilehel hiljemalt 1. jaanuaril 2009 (REACH-määruse artikli 28 lõige 4) loetelu eelregistreeritud ainetest. Avaldatud loetelu sisaldab ainete nimetusi ja vastavaid tunnuskoode. Samuti sisaldab see nende ainete nimetusi ja tunnuskoode, mille eelregistreerijad on märgistanud kui seotud ained, mille puhul on võimalikud näiteks analoogsed katsetulemused. Avaldatav loetelu ei sisalda teavet ettevõtete kohta.

1.18. Kas eelregistreeritud ainete loetelu avaldatakse alles pärast eelregistreerimise lõppu?

Jah, eelregistreeritud ainete loetelu avaldatakse pärast eelregistreerimise lõppu. Euroopa Kemikaaliamet avaldab eelregistreeritud ainete loetelu (REACH-määruse artikli 28 lõige 4) oma veebilehel hiljemalt 1. jaanuaril 2009.

1.19. Mis juhtub ettevõtetega, kes jätavad aine eelregistreerimata?

Ettevõtte, kes ei ole faasiainet eelregistreerinud, peab enne aine tootmise ja impordi jätkamist esitama Euroopa Kemikaaliametile aine täieliku registreerimistoimiku ja saama ametilt aine registreerimisotsuse, samuti registreerimisnumbri⁵.

1.20. Kas pärast 1. detsembrist 2008 on võimalik ainet eelregistreerida?

Võite aine eelregistreerida pärast 1. detsembrist 2008, kui:

- toodate või impordite pärast 1. detsembrist 2008 faasiaineid (eraldi või valmistises) koguses vähemalt üks tonn aastas ja tõestate, et teete seda **esmakordselt**;
- toodate või impordite pärast 1. detsembrist 2008 tooteid, millest normaalsetel või mõistlikult prognoositavatel kasutustingimustel on ette nähtud eralduma aineid ja tõestate, et teete seda **esmakordselt**. Aine sisaldus toodetes peab olema vähemalt üks tonn⁶ aastas.

Kirjeldatud juhtudel kohaldatakse järgmisi tähtaegu:

- hiljemalt kuus kuud pärast seda, kui tootmine või import ületab ühe tonni künnise; ja
- vähemalt 12 kuud enne asjakohast registreerimise üleminekutähtaega.

Kõnealuses kontekstis tähendab „esmakordselt” tootmine või importimine seda, et ainet toodetakse või imporditakse esimest korda pärast REACH-määruse jõustumist (1. juuni 2007). Täpsemat teavet on võimalik leida REACH-määruse artikli 28 lõikest 6, suunisdokumentidest „**Andmete jagamise juhis**” (punkt 3.6 – „Esmakordsed tootjad või importijad?”) ja „**Toodete koostises esinevatele ainetele esitatavate nõuete juhis**” (punkt 6.4 – „Järgimise kontrollimise aeg”).

⁵ Otsuse, sealhulgas registreerimisnumbri saamiseks peab ettevõtte:

- esitama Euroopa Kemikaaliametile päringu selle kohta, kas sama aine on varem registreeritud või kas selle kohta on päring esitatud;
- saama asjakohased füüsikalised-keemilised, tervise- ja keskkonnavalased andmed ja hindama neid ning kasutama seda teavet selleks, et koostada oma registreerimistoimik;
- esitama Euroopa Kemikaaliametile täieliku toimiku ja tasuma asjakohase tasu täies mahus.

⁶ Tuleb arvestada nii eralduma ette nähtud aine hulka kui ka aine hulka, mille eraldumist ei ole ette nähtud. Kui toodetakse/imporditakse enam kui ühte tüüpi ettenähtud eraldumisega tooteid, liidetakse kokku selle aine kogused kõigis ettenähtud eraldumisega toodetes.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

1.21. *Kui aine jääb eelregistreerimata ja esitan aine täieliku registreerimistoimiku, kas pean tootmise või importimise jätkamiseks ootama?*

Et saaksite pärast 1. juunit 2008 jätkata aine tootmist või importimist koguses vähemalt üks tonn aastas, peate olema eelnevalt esitanud aine registreerimistoimiku ja saanud asjakohase aine registreerimisnumbri.

1.22. *Kas toodetes sisalduvate ainete eelregistreerimine on nõutav?*

Selliste toodete tootjad või importijad, mis sisaldavad normaalsetel või mõistlikel kasutustingimustel eralduma ette nähtud aineid⁷ koguses vähemalt üks tonn⁸ aastas, peavad aine eelregistreerima ajavahemikus 1. juunist kuni 1. detsembrini 2008. Eelregistreerimine on kasulik, sest teised ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis osalevad registreerijad saavad teavet aine kasutamise kohta ja võivad lisada aine kasutamise tootes oma registreerimistoimikusse (REACH-määruse artikli 7 lõige 6).

1.23. *Mis juhtub, kui ma saan toote tootjana pärast 1. detsembrist 2008 teada, et mu tarnija jättis aine eelregistreerimata? Mis juhtub, kui olen importijana jätnud toote õigel ajal eelregistreerimata?*

Palun pidage meeles, et see puudutab ainult selliseid tooteid, mis sisaldavad aineid, mida eraldub vähemalt üks tonn aastas. Kui toote tarnija avastab enda poolt juba toodetud või imporditud toodetes sisalduva aine registreerimisnõude pärast 1. detsembrist 2008, ei saa ta ainet enam eelregistreerida ning ta peab tootmisel või importimisel piirduma kogusega alla ühe tonni aastas, kuni:

- ajani, mil ta on aine registreerinud ja saanud registreerimisnumbri; või
- keegi teine aine kasutamise tema poolt või aine enda registreerib.

1.24. *Kui aine ei ole eelregistreeritud, siis kas allkasutaja suhtes kohaldatakse REACH-määruse artikli 28 lõiget 6, et ta saaks aine esmakordseks importijaks ning registreeriks aine ise pärast 1. detsembrist 2008?*

REACH-määruse artikli 28 lõige 6 võimaldab ka allkasutajal saada esmakordseks importijaks, kelle suhtes kohaldatakse üleminekuaga, mis vastab eelregistreerimata

⁷ Ainete eraldumine tootest on ette nähtud, kui eraldumine annab tootele mingi (täiendava) funktsiooni, või teisisõnu annab eraldumine tootele lisaväärtuse, mis ei ole otseselt seotud toote lõppkasutusega. Kui aineid ei eraldunud, siis ei saanud toode seda funktsiooni täita.

⁸ Tuleb arvestada nii eralduma ette nähtud aine hulka kui ka aine hulka, mille eraldumist ei ole ette nähtud. Kui toodetakse/imporditakse enam kui ühte tüüpi ettenähtud eraldumisega tooteid, liidetakse kokku selle aine kogused kõigis ettenähtud eraldumisega toodetes.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

ainete asjakohasele kogusevahemikule (nn *hiline eelregistreerimismenetlus*). REACH-määruse artikli 28 lõige 5 annab allkasutajatele õiguse võtta ühendust Euroopa Kemikaaliametiga ja teatada oma huvist loetelus puuduva aine vastu. Euroopa Kemikaaliamet vahendab huvi edasi ning tõenäoliselt järgneb sellele tootja või importija vastus. Otsus aine eelregistreerida ja seejärel registreerida (kui selline otsus tehakse) kuulub tootja või importija pädevusse. Täpsemat teavet võib leida dokumendist "[Andmete jagamise juhis](#)" (vt punkt 4.4 – „Mis juhtub pärast eelregistreerimist?“).

1.25. *Kas aine eelregistreerimisega samaaegselt tuleks esitada dokumentaalsed tõendid ilma EÜ numbrita aine faasiaine staatuse kohta?*

EÜ numbrita faasiaine eelregistreerimiseks ei pea potentsiaalne registreerija eelregistreerimisel esitama dokumentaalseid tõendeid aine faasiaine staatuse kohta REACH-määruse artikli 3 lõike 20 punkti c tähenduses (vt REACH-määruse artikli 28 lõige 1). Eelregistreerija peab siiski eelregistreerimisel kinnitama, et ta on valmis taotlema oma ainele faasiaine staatust.

Tootjad või importijad peavad igal ajal tagama selle teabe kättesaadavuse täitevasutustele.

1.26. *Millised on aine eelregistreerimisest tulenevad kohustused?*

Kõigist eelregistreerijatest saavad asjaomase aine puhul ainet käsitleva teabevahetusfoorumi liikmed. Teabevahetusfoorumi eesmärk on vältida dubleerimist ainete testimisel ja leppida kokku ainete liigitamises ja märgistamises. Foorumis on kõik ettevõtted kohustatud jagama teavet loomkatseid hõlmavate uuringute kohta, et hoida selliste katsete mahtu võimalikult minimaalsena. Nad võivad jagada ka muid REACHi mõistes asjakohaseid andmeid. Foorumi kaudu on võimalik kõige tõhusamal viisil koguda ja saada teavet, mida nõutakse REACH-määrusega ettenähtud registreerimiseks.

1.27. *Kas allkasutaja võib osaleda ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis ja jagada andmeid?*

Kooskõlas REACH-määruse artikli 28 lõikega 7 võivad allkasutajad esitada teavet eelregistreeritud ainete kohta ning ka muud asjakohast teavet nende ainete kohta eesmärgiga saada vastava ainet käsitleva teabevahetusfoorumi osalejaks (andmete valdajaks).

Kui allkasutajatel on andmeid aine ohutuse, sealhulgas ohu, kasutusala, sellega kokkupuute ja riskide kohta, on soovitatav, et nad teavitaksid sellest võimalikult ruttu oma tarnijaid, et tagada nende kasutuses olevate andmete parim võimalik kasutamine. Allkasutajad saavad ainet käsitlevaid andmeid jagada teabevahetusfoorumis õiglase tasu eest.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

Täpsemat teavet on võimalik leida dokumendist [“Andmete jagamise juhis”](#) (vt punkt 4.5 – „Kuidas ja millal luuakse ainet käsitlev teabevahetusfoorum?” ja punkt 7 – „Kulude jagamine”).

2. Küsimused IT-vahendite kasutamise kohta

2.1. Kas e-posti teel on võimalik ainet eelregistreerida?

Ainete eelregistreerimise eeldatava aktiivsuse tõttu ei ole aineid võimalik e-posti teel eelregistreerida. Aine tuleb eelregistreerida elektroonselt veebiportaali REACH-IT kaudu, mis on kättesaadav Euroopa Kemikaaliameti veebilehel.

2.2. Kuidas esitada Euroopa Kemikaaliametile eelregistreerimisandmeid?

Kõik ained tuleb eelregistreerida elektroonselt Euroopa Kemikaaliameti täpsustatud vormingus veebiportaali REACH-IT kaudu, kuhu pääseb ameti veebilehelt. Kui te sisenete eelregistreerimislehele, suunatakse teid edasi eraldi lehtedele, kus te saate valida oma ainete eelregistreerimiseks kahe võimaluse vahel:

- **veebipõhine eelregistreerimine**, mille kaudu saate sisestada nõutava teabe ainete kaupa otse süsteemi REACH-IT;
- **eelregistreerimine XML-vormingus faili** abil, mis koostatakse eraldi elektroonilise failina ja laaditakse süsteemi REACH-IT kaudu eelregistreerimise ajal üles. Selliselt on teil võimalik esitada üks või mitu faili ühe või mitme aine kohta koos eelregistreerimisel nõutava teabega.

Need on aine eelregistreerimise ainsad võimalused.

2.3. Milliseid IT-vahendeid tuleb kasutada, et koostada aine eelregistreerimiseks nõutavad andmed?

Failide koostamiseks on kolm võimalust:

- Esimene võimalus on esitada kogu vajalik teave veebipõhiselt süsteemi REACH-IT kaudu.
- Teine võimalus on kasutada IUCLID 5 tarkvaravahendit ja vastavat funktsiooni „eelregistreerimise pistikprogramm”. Sellisel juhul saate kasutada kohalikus andmebaasis olemasolevat teavet. Eelregistreerimisfaile on võimalik luua nõutavas XML-vormingus kas mitme aine kohta nn eksporditavate koondfailidena või ühe aine kohta ühe ekspordifailina.
- Kolmas võimalus eelregistreerimiseks vajalike andmete koostamiseks on kasutada mõnda teist arvutipõhist vahendit, mille kaudu on vajalikku teavet võimalik ekspordida eelregistreerimiseks ettenähtud XML-vormingusse, mis on olemas [IUCLID 5](#) veebilehel.

Esimese variandi korral saate kasutada teavet ükskõik millises vormingus, kuid andmed tuleb sisestada veebipõhiselt ja käsitsi, eraldi iga aine kohta. Kahe viimase variandi korral saate koostada andmed eelnevalt mitteveebipõhiselt teisi vahendeid kasutades. Täpsem teave XML-vormingu kohta on olemas IUCLID 5 veebilehel.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

2.4. Millal muutuvad IT-vahendid kättesaadavateks?

Veebiportaal REACH-IT avatakse 1. juunil 2008. Eelregistreerimise XML-vorm ja eelregistreerimise pistikprogramm IUCLID 5 süsteemi jaoks avaldati [IUCLID 5](#) veebilehel vastavalt veebruaris ja märtsis. Sellele veebilehele on võimalik pääseda Euroopa Kemikaaliameti veebilehe kaudu.

2.5. Kas minu ettevõtte kontaktandmeid näidatakse eelregistreerimise ajal ja esialgse ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis loomise ajal teistele eelregistreerijatele?

Aine eelregistreerimisel on teil oma ettevõtte kontaktandmete puhul võimalus valida kolme variandi vahel:

- Märkida oma ettevõttes eelregistreerimisega tegelev kontaktisik. Kui te ei soovi märkida mõne inimese nime, võite kasutada kontaktandmetena ka meiliaadressi. See teave teie ettevõtte kohta esitatakse ka esialgses ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis.
- Märkida kolmandast isikust esindaja vastavalt REACH-määruse artiklile 4. Teie ettevõtte kontaktandmed on konfidentsiaalsed. Esialgses ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis märgitakse ära teie kolmandast isikust esindaja kontaktandmed.
- Te ei tee ühtegi märget (ei kontaktisikut ega kolmandast isikust esindajat). Esialgses ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis märgitakse ära teie ettevõtte üldised kontaktandmed.

2.6. Milliseid kontaktandmeid Euroopa Kemikaaliamet kasutab – kas süsteemis REACH-IT registreerimisel esitatud kontaktandmeid või IUCLID 5 eelregistreerimiskandmes esitatud kontaktandmeid?

REACHi eelregistreerimise raames kasutatakse neid kontaktandmeid, mis on esitatud süsteemis REACH-IT registreerimisel. Euroopa Kemikaaliamet kasutab eelregistreerimisel esitatud kontaktandmeid selleks, et teha vajaduse korral päringuid, mis puudutavad konkreetselt vastavat toimikut. Eelregistreerimisel puudub kohustus esitada ainet puudutavaid kontaktandmeid.

2.7. Kuidas märkida eelregistreerimisel ära kolmandast isikust esindaja?

Kui kolmandast isikust esindaja liitub süsteemiga REACH-IT, saab ta unikaalse tunnuskoodi "UUID", mille ta teile teatavaks teeb. Kui te kasutate IUCLID 5 süsteemi, võib teie kolmandast isikust esindaja selle alla laadida ja oma juriidilise isiku koodi mugavalt teile edastada. Eelistatuim valikuvariant on saada IUCLID 5 veebilehelt UUID-kood, mille abil on võimalik hakata faile eelnevalt ette valmistama. Kui te

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

kasutate IUCLID 5 süsteemi, kuid mitte eelregistreerimise pistikprogrammi (vt ka punkt 2.3), tuleks süsteemis REACH-IT oma UUID-kood ikkagi üles laadida.

On väga oluline, et süsteemiga REACH-IT liituks kõigepealt kolmandast isikust esindaja. Kui te püüate ainet eelregistreerida kolmandast isikust esindaja UUID-koodiga, kuid esindaja ei ole veel liitunud, ei võeta teie faili süsteemi vastu (IUCLID 5 süsteemi kaudu ainete koondregistreerimisel) või teil ei ole võimalik kolmandast isikust esindajat valida (süsteemis REACH-IT veebipõhiselt eelregistreerides). Te võite kas oma IUCLID 5 eelregistreerimisloetelus või REACH-IT rakenduses viidata oma kolmandast isikust esindaja UUID-koodile. Teie esindaja kontaktandmed muudetakse seejärel esialgses ainet käsitlevas teabevahetusfoorumis teistele eelregistreerijatele kontakti saamiseks nähtavaks.

2.8. *Mis juhtub, kui ma püüan ühte ainet eelregistreerida mitu korda?*

Eelregistreerimise seisukohast on väga oluline, et iga aine nõuetekohaselt konkreetse eelregistreeriva juriidilise isikuga piiritletakse. Põhireegel on, et üks ja seesama juriidiline isik saab ühest või mitmest komponendist koosneva aine (määratletud ühe EÜ- ja CASi-numbriga või mõne muu tunnuskooriga) eelregistreerida vaid ühe korra. Vastasel juhul võib juhtuda, et varasem teave kirjutatakse üle. Mitme aine ühekorraga eelregistreerimisel kirjutatakse teave üle, samas kui veebipõhise eelregistreerimise korral hoiatatakse teid, et te olete selle aine juba eelregistreerinud. Mitmest komponendist koosneva aine puhul võib sama komponendi eelregistreerida mõne teise mitmest komponendist koosneva aine komponendina.

3. Küsimused IUCLID 5 kohta

3.1. *Kuidas luua IUCLID 5 eelregistreerimisvahendis eelregistreerimiste loetelu juriidilise isiku kohta?*

Esimeseks sammuks on täpsustada IUCLID 5 andmebaasis, milliseid aineid juriidiline isik toodab või impordib. Oma eelregistreerimiste loetelusse aineid lisades võite esitada päringu juriidiliste isikute poolt eelregistreeritud ainete kohta. Ainete eelnev sortimine ja otsustamine, milliseid eelregistreerida, samuti juriidiliste isikute jaoks eelregistreerimiste loetelude loomine on soovitatav seetõttu, et ained on vaja eelregistreerida juriidiliste isikute kaupa.

3.2. *Kas teave juriidilise isiku kohta salvestatakse eelregistreerimisel koostatud XML-vormingus failidesse?*

Ei, teavet juriidilise isiku kohta ei ole eelregistreerimise XML-vormingus eksportfailis, mis laaditakse üles süsteemi REACH-IT. Seos juriidilise isiku ja eelregistreerimise vahel põhineb faili süsteemi REACH-IT üleslaadija juriidilisel isikul. Iga eelregistreeritud aine puhul on siiski lubatud märkida ka kontaktandmed.

3.3. *Kas eelnevalt määratletud CASi-numbrit, mis pärineb EÜ loetelust, on võimalik IUCLID 5 eelregistreerimisvahendis muuta?*

Tavaliselt algab protsess sellest, et EÜ loetelus püütakse kindlaks teha EÜ-number – CASi-number. Kui teil on mingil põhjusel oma faasiaine jaoks mõni teine CASi-number, ärge püüdke seda EÜ-numbriga siduda. Arvestades, et EÜ loetelu ei ole ajakohastatav, viitab EÜ-numbri valimine eelregistreerimiseks sellele, et te kiidate EÜ- numbri ja CASi-numbri kombinatsiooni loetelus heaks ja eksportfaili kantakse ainult EÜ-number.

Faasiained, mille puhul ei ole EÜ-number teada, või see ei ole EÜ loetelus märgitud, tuleks need eraldi eelregistreerida, luues selleks kas ühe IUCLID 5 eelregistreerimisfaili ja laadides selle üles süsteemi REACH-IT või eelregistreerides aine veebipõhiselt otse süsteemi REACH-IT. Selline registreerimine on võimalik lisaks EÜ-numbriga tähistatud ainetele ka nende ainete puhul, mis on tähistatud üksnes CASi-numbri või keemilise nimetusega. Selle protsessi hõlbustamiseks on võimalik keemiliste ainete loetelus kiirotsinguid teha.

3.4. *Kas on võimalik eelregistreerida koos ained, millel ei ole EÜ-numbrit?*

Ei, ainete ühekorraga eelregistreerimisel peab igal ainel olema EÜ-number. Vastasel juhul ei võta süsteem REACH-IT eelregistreerimist vastu.

3.5. *Kas mitmest komponendist koosnevat ainet on võimalik ühekorruga eelregistreerida, kui osal komponentidest ei ole EÜ-numbrit?*

Ei, kõigil ühekorruga eelregistreeritud ainetel peab olema EÜ-number. Kui aine koosneb mitmest komponendist, peab kõigil komponentidel olema EÜ-number.

3.6. *Kas IUCLID 5 eelregistreerimisvahendis on olemas ka vastavuskontroll?*

Ei, IUCLID 5 eelregistreerimisprogramm aitab teil üksnes luua failid, mida saate kasutada süsteemis REACH-IT eelregistreerimiseks.

4. Küsimused süsteemi REACH-IT kohta

4.1. Kas aine eelregistreerimise ajal sisestatud andmeid on võimalik muuta?

Kui teave aine määratluse kohta välja arvata, on kõiki sisestatud andmeid hiljem võimalik muuta. See tähendab seda, et kontaktandmeid (nii ettevõtte kui ka kolmandast isikust esindaja kontaktandmeid), sarnaseid aineid, kavandatud koguste vahemikku, kavandatud registreerimistähtaega ja esialgse ainet käsitleva teabevahetusfoorumi teabevälja on vajaduse korral võimalik ajakohastada.

Eelregistreerimist ei ole võimalik kustutada, kuid esialgse ainet käsitleva teabevahetusfoorumi etapi ajal võite ennast selles foorumis desaktiveerida, et anda mõista, et te ei ole aine registreerimisest huvitatud, näiteks juhul, kui otsustasite tootmise või impordi lõpetada. Meeles tuleb aga pidada, et isegi desaktiveerunud osalejana võib teie puhul jätkuvalt kehtida andmete jagamise nõue.

4.2. Kas andmete jagamise juhises nimetatud nn superkasutaja funktsioon on kasutatav ka süsteemis REACH-IT?

Süsteemi REACH-IT mõistet „kuuluvus” kavandatakse ühte ettevõttekontserni kuuluvatelt juriidilistelt isikutelt pärinevate dokumentide (sh registreerimine ja päringud toimiku staatuse kohta) parema haldamise vahendina. See võimaldab kasutajal saada ülevaade kõigi sidusettevõtete kohta.

Seda funktsiooni ei ole jõustumise ajal (1. juuni 2008) võimalik kasutada ning veel ei ole otsustatud, kas seda süsteemis REACH-IT hakatakse kasutama, sest selle lahendusega võivad olla seotud juriidilised ja turvalisuse probleemid.

4.3. Kas aine eelregistreerijatele antakse eelregistreerimisnumber?

Jah, igale edukalt eelregistreeritud faasiainele määratakse eelregistreerimisnumber. Igale ettevõttele ja eelregistreeritud ainele antud number on unikaalne.

Eelregistreerimisnumbri ülesehitus on järgmine:

<LIIK>-<PÕHINUMBER>-<KONTROLLSUMMA>-<INDEKSI NUMBER>

Näide: 05 - 1234567890 - 49 - 0000,

kus

- 05 on eelregistreerimise liik,
- 1234567890 on juhuslik unikaalne kümnekohaline arv,
- 49 on arvatud kontrollsumma (muutuv kahekohaline arv),
- 0000 on indeksi number.

Selle numbri ülesehitus on samasuguse põhimõttega nagu teised süsteemi REACH-IT raames antavad registreerimis- ja teatisenumbrid.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused

4.4. *Kas allkasutaja saab eelregistreerimisnumbrit veebipõhiselt kontrollida ja vaadata, kas tarnija on eelregistreerimise teinud?*

Ei, veebiportaalis REACH-IT puudub selline funktsioon, mille abil on võimalik sellist teavet esitada või levitada, sest seda teavet võib mõista kui konfidentsiaalset äriteavet. Allkasutajad võivad soovida sõlmida oma tarnijatega asjakohased lepingulised suhted, et tagada nendepoolne REACHi järgimine ja see, et eelregistreerimine toimuks selleks ettenähtud perioodi jooksul.

Kui teil on kahtlusi või vajate oma arvamusele kinnitust, siis palun võtke täpsema teabe saamiseks ühendust liikmesriigi kohaliku täitevasutusega.

REACH
Eelregistreerimine
Küsimused ja vastused